

บทที่ 5

สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การวิจัย เรื่อง การบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของเรือนจำจังหวัดมหาสารคาม ผู้วิจัย
ขอเสนอผลการวิจัยอภิปรายผล และข้อเสนอแนะตามลำดับ ดังนี้

1. สรุปผล
2. อภิปรายผล
3. ข้อเสนอแนะ

5.1 สรุปผล

การวิจัย การบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของเรือนจำจังหวัดมหาสารคาม สรุปผลการวิจัย
ดังนี้

**5.1.1 ระดับความคิดเห็นของบุคลากรที่มีต่อการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของ
เรือนจำจังหวัดมหาสารคาม โดยรวมและจำแนกตามรายด้าน**

พบว่า ความคิดเห็นของบุคลากรที่มีต่อการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของ
เรือนจำจังหวัดมหาสารคาม ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.60$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า
ความคิดเห็นของบุคลากรที่มีต่อการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของเรือนจำจังหวัดมหาสารคาม
ด้านความโปร่งใส มีค่าเฉลี่ยมากเป็นลำดับแรก ($\bar{X} = 3.82$) รองลงมาหลักคุณธรรม ($\bar{X} = 3.67$)
หลักความรับผิดชอบ ($\bar{X} = 3.64$) หลักความคุ้มค่า ($\bar{X} = 3.53$) หลักนิติธรรม ($\bar{X} = 3.49$) และ
หลักการมีส่วนร่วม ($\bar{X} = 3.43$) ตามลำดับ

**5.1.2 ระดับความคิดเห็นของบุคลากรที่มีต่อการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของ
เรือนจำจังหวัดมหาสารคาม เป็นรายข้อ**

5.1.2.1 ด้านหลักนิติธรรม พบว่า ความความคิดเห็นของบุคลากรที่มีต่อการ
บริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของเรือนจำจังหวัดมหาสารคาม รายข้อ ด้านหลักนิติธรรมอยู่ใน
ระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.49$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่าความคิดเห็นของบุคลากร ข้อ 4 มีการ
บริหารงาน ด้านการควบคุมองค์กร มีค่าเฉลี่ยมากเป็นลำดับแรก ($\bar{X} = 3.61$) รองลงมาข้อ 1 มีการ
บริหารงานด้านการวางแผน ($\bar{X} = 3.53$) ข้อ 2 มีการบริหารงาน ด้านการจัดการองค์กร ($\bar{X} = 3.49$)

ข้อ 5 มีการบริหารงานด้านการจัดบุคลากรลงสู่หน่วยงาน ($\bar{X} = 3.45$) และข้อ 3 มีการบริหารงานด้านการอำนวยการ ($\bar{X} = 3.39$) ตามลำดับ

5.1.2.2 ด้านหลักคุณธรรม พบว่า ความคิดเห็นของบุคลากรที่มีต่อการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของเรือนจำจังหวัดมหาสารคาม รายข้อ ด้านหลักคุณธรรมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.67$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ความคิดเห็นของบุคลากรที่มีต่อการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของเรือนจำจังหวัดมหาสารคาม ข้อ 4 มีการบริหารงานด้านการควบคุมองค์กรมีค่าเฉลี่ยมากเป็นลำดับแรก ($\bar{X} = 3.75$) รองลงมาข้อ 2 มีการบริหารงานด้านการจัดการองค์กร ($\bar{X} = 3.74$) ข้อ 1 มีการบริหารงานด้านการวางแผน ($\bar{X} = 3.70$) ข้อ 3 มีการบริหารงานด้านการอำนวยการ ($\bar{X} = 3.61$) และข้อ 5 มีการบริหารงาน ด้านการจัดบุคลากรลงสู่หน่วยงาน ($\bar{X} = 3.60$) ตามลำดับ

5.1.2.3 ด้านหลักความโปร่งใส พบว่า ความคิดเห็นของบุคลากรที่มีต่อการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของเรือนจำจังหวัดมหาสารคาม รายข้อ ด้านหลักความโปร่งใสอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.82$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ความคิดเห็นของบุคลากรที่มีต่อการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของเรือนจำจังหวัดมหาสารคาม ข้อ 1 มีการบริหารงาน ด้านการวางแผนมีค่าเฉลี่ยมากเป็นลำดับแรก ($\bar{X} = 4.00$) รองลงมาข้อ 2 มีการบริหารงานด้านการจัดการองค์กร ($\bar{X} = 3.98$) ข้อ 3 มีการบริหารงาน ด้านการอำนวยการ ($\bar{X} = 3.76$) ข้อ 4 มีการบริหารงานด้านการควบคุมองค์กร ($\bar{X} = 3.70$) และข้อ 5 มีการบริหารงาน ด้านการจัดบุคลากรลงสู่หน่วยงาน ($\bar{X} = 3.68$) ตามลำดับ

5.1.2.4 ด้านหลักการมีส่วนร่วม พบว่า ความคิดเห็นของบุคลากรที่มีต่อการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของเรือนจำจังหวัดมหาสารคาม รายข้อ ด้านหลักการมีส่วนร่วมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.43$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ความคิดเห็นของบุคลากรที่มีต่อการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของเรือนจำจังหวัดมหาสารคาม ข้อ 1 มีการบริหารงานด้านการวางแผน มีค่าเฉลี่ยมากเป็นลำดับแรก ($\bar{X} = 3.51$) รองลงมาข้อ 3 มีการบริหารงานด้านการอำนวยการ ($\bar{X} = 3.46$) ข้อ 2 มีการบริหารงานด้านการจัดการองค์กร ($\bar{X} = 3.45$) ข้อ 4 มีการบริหารงาน ด้านการควบคุมองค์กร ($\bar{X} = 3.41$) และข้อ 5 มีการบริหารงานด้านการจัดบุคลากรลงสู่หน่วยงาน ($\bar{X} = 3.43$) ตามลำดับ

5.1.2.5 ด้านหลักความรับผิดชอบ พบว่า ความคิดเห็นของบุคลากรที่มีต่อการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของเรือนจำจังหวัดมหาสารคาม รายข้อ ด้านหลักความรับผิดชอบอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.64$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่าความคิดเห็นของบุคลากรที่มีต่อการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของเรือนจำจังหวัดมหาสารคาม ข้อ 1 มีการบริหารงานด้านการ

วางแผน มีค่าเฉลี่ยมากเป็นลำดับแรก ($\bar{X} = 3.93$) รองลงมาข้อ 2 มีการบริหารงานด้านการจัดการองค์กร ($\bar{X} = 3.73$) ข้อ 3 มีการบริหารงานด้านการอำนวยความสะดวก ($\bar{X} = 3.61$) ข้อ 4 มีการบริหารงานด้านการควบคุมองค์กร ($\bar{X} = 3.55$) และข้อ 5 มีการบริหารงานด้านการจัดบุคลากรลงสู่หน่วยงาน ($\bar{X} = 3.39$) ตามลำดับ

5.1.2.6 ด้านหลักความคุ้มค่า พบว่า ความคิดเห็นของบุคลากรที่มีต่อการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของเรือนจำจังหวัดมหาสารคาม รายข้อ ด้านหลักความคุ้มค่าอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.53$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ความคิดเห็นของบุคลากรที่มีต่อการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของเรือนจำจังหวัดมหาสารคาม ข้อ 1 มีการบริหารงานด้านการวางแผนมีค่าเฉลี่ยมากเป็นลำดับแรก ($\bar{X} = 3.66$) รองลงมาข้อ 2 มีการบริหารงานด้านการจัดการองค์กร ($\bar{X} = 3.56$) ข้อ 4 มีการบริหารงานด้านการควบคุมองค์กร ($\bar{X} = 3.50$) ข้อ 3 มีการบริหารงานด้านการอำนวยความสะดวก ($\bar{X} = 3.48$) และข้อ 5 มีการบริหารงานด้านการจัดบุคลากรลงสู่หน่วยงาน ($\bar{X} = 3.43$) ตามลำดับ

5.1.3 การทดสอบสมมติฐานระดับความคิดเห็นของการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของเรือนจำจังหวัดมหาสารคาม

5.1.3.1 ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถามที่มีเพศแตกต่างกันด้วยการทดสอบค่าที่ t - test (Independent Sample) พบว่า มีระดับความคิดเห็นต่อการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของเรือนจำจังหวัดมหาสารคาม โดยภาพรวมแตกต่างกัน ($t = -4.38$, Sig = 0.02 *) และเมื่อพิจารณารายด้านแล้ว พบว่า มีระดับความคิดเห็นที่แตกต่างกันจำนวน 5 ด้าน คือ หลักคุณธรรม ($t = -2.97$, Sig = 0.00 *) หลักความโปร่งใส ($t = -3.79$, Sig = 0.00 *) หลักการมีส่วนร่วม ($t = -4.69$, Sig = 0.00 *) หลักความรับผิดชอบ ($t = -2.96$, Sig = 0.00 *) และหลักความคุ้มค่า ($t = -2.62$, Sig = 0.01 *) สอดคล้องกับสมมติฐานที่ตั้งไว้ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

5.1.3.2 ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถามที่มีประเภทบุคลากรแตกต่างกัน ด้วยการทดสอบค่าที่ t - test (Independent Sample) พบว่า มีความคิดเห็นต่อการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของเรือนจำจังหวัดมหาสารคาม โดยภาพรวมแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และเมื่อพิจารณารายด้านแล้วพบว่าที่มีระดับความคิดเห็น ที่แตกต่างกัน 1 ด้าน คือ หลักความคุ้มค่า ($t = -2.03$, Sig = 0.05 *) สอดคล้องกับสมมติฐานที่ตั้งไว้ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

5.1.3.3 ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถามที่มีประเภทงาน ที่แตกต่างกันด้วยการทดสอบความแปรปรวนทางเดียว (One - Way ANOVA) พบว่า มีระดับความคิดเห็นต่อการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของเรือนจำจังหวัดมหาสารคาม โดยภาพรวมและพิจารณา เป็นรายด้าน ไม่แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

5.1.4 ผลการวิเคราะห์ปัญหาและข้อเสนอแนะที่มีต่อการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของเรือนจำจังหวัดมหาสารคาม สรุปได้ดังนี้

5.1.4.1 หลักนิติธรรม เรียงลำดับค่าความถี่จากมากไปน้อย คือ เรือนจำควรมอบหมายบุคลากรให้ปฏิบัติงานตามความรู้ ความสามารถความสมัครใจ และมีการสับเปลี่ยน หมุนเวียนงาน เพื่อให้มีความรู้ในงานอื่น ๆ มากขึ้น (7 คน) เรือนจำ ควรจัดให้มีการอบรมบุคลากรให้มีความรู้ด้านกฎหมาย กฎ ระเบียบ ข้อบังคับที่เปลี่ยนแปลงใหม่มากขึ้น (6 คน) ผู้บริหารเรือนจำควรรักษาความเป็นธรรมในการประเมินผลงานกับผู้ปฏิบัติงาน ทุกระดับชั้นอย่างเท่าเทียมกัน (6 คน) เรือนจำควรปฏิบัติเกี่ยวกับการออกกฎ ระเบียบ ข้อบังคับให้ทันสมัยสอดคล้องกับสภาพการเปลี่ยนแปลงของสังคมปัจจุบัน (5 คน) เรือนจำ ต้องได้รับการตรวจสอบ ติดตาม การบริหารงานจากผู้บังคับบัญชาอย่างสม่ำเสมอ และต่อเนื่อง (5 คน) และเรือนจำ ควรบริหารงานให้เป็นไปตามตามกฎระเบียบข้อบังคับอย่างเคร่งครัด เพื่อรักษาความถูกต้อง (4 คน)

5.1.4.2 หลักคุณธรรม เรียงลำดับค่าความถี่จากมากไปน้อย คือ เรือนจำควรปลูกฝังจิตสำนึกของบุคลากรให้ยึดหลักคุณธรรมในการบริหารและการปฏิบัติงานให้เป็นไปตามระเบียบและระบบราชการ (6 คน) เรือนจำควรสร้างค่านิยม ให้บุคลากรทำให้โดยยึดถือหน้าที่ความรับผิดชอบ และรักษาผลประโยชน์ส่วนรวมมากกว่าผลประโยชน์ส่วนตน(6 คน) เรือนจำควรลงโทษอย่างจริงจัง โดยดำเนินการทางวินัย และทางอาญากับเจ้าหน้าที่ที่ทุจริตและประพฤติมิชอบ แสวงหาผลประโยชน์จากตำแหน่งหน้าที่ซึ่งทำให้เกิดความเสียหายกับหน่วยงาน (5 คน) เรือนจำควรรู้ ปลูกฝังคุณธรรม และปรับความคิดบุคลากรให้ดำรงชีวิตอยู่โดยใช้คุณธรรมในการดำรงชีวิต (5 คน) เรือนจำควรมีคณะกรรมการร่วมพิจารณาในการตัดสินใจในการบริหารงาน (4 คน) และเรือนจำควรใช้หลักคุณธรรม ควบคู่กับหลักการปฏิบัติหน้าที่ เพื่อให้เกิดประสิทธิภาพของงานมากขึ้น (4 คน)

5.1.4.3 หลักความโปร่งใส เรียงลำดับค่าความถี่จากมากไปน้อย คือ เรือนจำควรมีระบบกลไกการทำงานที่ตรวจสอบได้ทุกขั้นตอนของการบริหารงาน มีความโปร่งใสและถูกต้องตามกฎหมาย ระเบียบ (8 คน) เรือนจำ การพิจารณาความดี ความชอบ และค่าตอบแทน ตามหลักความรู้ความสามารถเสียสละ การอุทิศเวลาให้หน่วยงานราชการมากกว่าระบบพวกพ้อง และควรเป็นในลักษณะเปิดเผยให้ส่วนใหญ่รับรู้ และเห็นพ้องด้วย (8 คน) เรือนจำ ควรให้ข้อมูลข่าวสารเพื่อเผยแพร่ให้กับบุคคลภายนอกทราบ (7 คน) เรือนจำ ควรเปิดโอกาสให้หน่วยงานต่าง ๆ เข้ามาตรวจสอบความโปร่งใส ภาคประชาชนสามารถแสดงความคิดเห็นต่อการบริหารงานเกิดการสร้างเครือข่ายองค์กรแห่งความโปร่งใส เพื่อสร้างตัวอย่างและสนับสนุนเกื้อกูลเรียนรู้ซึ่งกันและกัน (7 คน) และเรือนจำ ควรเปิดเผยข้อมูลให้บุคลากรรับรู้โดยทั่วถึง (6 คน)

5.1.4.4 หลักการมีส่วนร่วม เรียงลำดับค่าความถี่จากมากไปน้อย คือ เรือนจำ ควรปรับเปลี่ยนทัศนคติ และให้คำแนะนำ แก่บุคลากรทราบถึงเหตุการณ์เปลี่ยนแปลงการบริหารงาน แนวใหม่ เพื่อให้เกิดความร่วมมือในการบริหารงานและการตรวจสอบได้ทุกขั้นตอน (7 คน) เรือนจำ ควรมีการแก้ไข กฎ ระเบียบ ข้อบังคับ ให้สอดคล้องกับหลักการมีส่วนร่วมของบุคลากรมากที่สุด (6 คน) จัดประชุม คณะกรรมการบริหารงานบุคคล ข้าราชการประจำเดือน เพื่อให้มีส่วนร่วมในการ แสดงความคิดเห็น และรับมอบนโยบายต่าง ๆ เพื่อให้ปฏิบัติงานได้ถูกต้อง (6 คน) และเรือนจำ ควรให้บุคลากรมีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็นที่แตกต่าง เพื่อนำมาประมวลผลให้เกิดการ ปฏิบัติงานที่เกิดประสิทธิผลสูงสุดแก่หน่วยงาน ซึ่งอาจทำให้บุคลากรให้ความร่วมมือในการบริหารงาน ด้วยดี (5 คน)

5.1.4.5 หลักการรับผิดชอบ เรียงลำดับค่าความถี่จากมากไปน้อย คือ เรือนจำ ควรจัดให้มีช่องทางการรับข้อเสนอแนะ และความคิดเห็นข้อร้องเรียนไว้ให้กับบุคลากร ได้แสดง ความคิดเห็น (7 คน) ผู้บังคับบัญชาควรตรวจสอบพฤติกรรม การทำงานของผู้ใต้บังคับบัญชา ตกเดือน ลงโทษ เมื่อมีการกระทำผิด และรับข้อเสนอแนะจากเจ้าหน้าที่คนอื่น ๆ ที่มีประสบการณ์ แนวคิดที่ ต่างต่าง (6 คน) และเรือนจำ ควรตระหนักถึงอำนาจหน้าที่ที่ต้องปฏิบัติต่อบุคลากรให้มีความใส่ใจ ต่อปัญหาของบุคลากร และผู้ต้องขังมีความกระตือรือร้นแก้ไขปัญหาคความเดือดร้อนให้บรรลุผล โดยไม่เลือกปฏิบัติ (6 คน)

5.1.4.6 หลักความคุ้มค่า เรียงลำดับค่าความถี่จากมากไปน้อย คือ เรือนจำ ควรมิ การวางแผนและปฏิบัติให้เป็นไปตามแผนที่กำหนดไว้จะทำให้งานมีประสิทธิภาพ และเกิดความคุ้มค่า (9 คน) เรือนจำ ควรมีการคัดแยกขยะ ขยะเปียก ขยะแห้ง ขยะรีไซเคิล และเสริมสร้าง ปลุกจิตสำนึก ให้บุคลากรใช้ทรัพยากรให้เกิดประโยชน์ต่อหน่วยงาน (7 คน) เรือนจำ ควรยึดหลักเศรษฐกิจพอเพียง ในการบริหารงานโดยทำโครงการที่เกิดประโยชน์อย่างคุ้มค่า (6 คน) ผู้บังคับบัญชาควรมีการมอบ นโยบาย หรือสั่งการให้มีความชัดเจนมีการตรวจสอบประเมินผลอย่างต่อเนื่อง เพื่อให้เกิดประโยชน์ และความคุ้มค่าต้องงบประมาณ (5 คน) และเรือนจำ ควรนำเทคโนโลยีเข้ามาช่วยเพิ่มประสิทธิภาพ และลดขั้นตอนด้านเอกสารในการบริหารงาน (5 คน)

5.2 อภิปรายผล

จากผลการวิจัยเกี่ยวกับ การบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของเรือนจำจังหวัดมหาสารคาม ในครั้งนี้มีประเด็นที่สำคัญที่ควรนำมาอภิปรายผล เพื่อตอบคำถามตามวัตถุประสงค์ของการ วิจัย ดังนี้

5.2.1 สมมติฐานที่ 1 ความคิดเห็นที่มีต่อการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของ เรือนจำจังหวัดมหาสารคาม โดยรวมอยู่ในระดับมาก

จากผลการวิจัย พบว่า ระดับความคิดเห็นของบุคลากรที่มีต่อการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของเรือนจำจังหวัดมหาสารคาม ในภาพรวมอยู่ในระดับมากเมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ระดับความคิดเห็นของบุคลากรที่มีต่อการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของเรือนจำจังหวัดมหาสารคาม ด้านความโปร่งใส มีค่าเฉลี่ยมากเป็นลำดับแรกรองลงมาหลักคุณธรรมหลักความรับผิดชอบ และหลักความคุ้มค่า ตามลำดับซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ ผลการวิจัย ครั้งนี้ สอดคล้องกับ รหัส แสงพ้อง (2547, น. 98) ได้ศึกษากระบวนการบริหารการพัฒนาท้องถิ่นตามหลักธรรมาภิบาลของกรมการบริการ และสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลจังหวัดจันทบุรี พบว่า กรมการบริการและสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลในจังหวัดจันทบุรี มีกระบวนการบริหารการพัฒนาท้องถิ่นตามหลักธรรมาภิบาลอยู่ในระดับมากและ พลกฤติ พัชรपाल (2549, น. 85) ได้ศึกษาสภาพ และปัญหาการปฏิบัติงานตามหลักธรรมาภิบาลของข้าราชการประจำองค์การบริหารส่วนตำบลในจังหวัดอุดรดิตถ์ ผลการวิจัยพบว่า การปฏิบัติงานตามหลักธรรมาภิบาล 6 ด้าน คือ หลักนิติธรรม หลักคุณธรรม หลักความโปร่งใส หลักการมีส่วนร่วม หลักความรับผิดชอบและหลักความคุ้มค่า ภาพรวมอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า เรือนจำจังหวัดมหาสารคาม ได้มีปรับปรุงและพัฒนาการบริหารงานให้เป็นไปตามนโยบายแผนการบริหารราชการแผ่นดินของรัฐบาลเชื่อมโยงกับแผนยุทธศาสตร์การพัฒนาระบบราชการไทย ฉบับใหม่ (พ.ศ. 2556 - 2561) รวมทั้งนโยบายของกระทรวงยุติธรรม และแผนปฏิบัติการของกรมราชทัณฑ์ (พ.ศ. 2559 - 2562) โดยภาพรวมมีการปรับระบบการบริหารงานภายในให้มีความชัดเจนไม่ซ้ำซ้อนการปรับปรุงโครงสร้างการบริหารงานภายในให้สามารถปฏิบัติภารกิจร่วมกับหน่วยงานต่าง ๆ ได้อย่างคล่องตัวมีการจัดการงบประมาณที่มุ่งผลสัมฤทธิ์ ประหยัด คุ้มค่า และนำเทคโนโลยี และนวัตกรรมใหม่ ๆ เข้ามาช่วยในการเพิ่มประสิทธิภาพเกิดความชัดเจนในการปฏิบัติงาน โปร่งใส ตรวจสอบได้ ตลอดจนมีการกำกับ ติดตามประเมินผลการดำเนินงานตามนโยบาย และแผนอย่างจริงจังในส่วนรายละเอียดราย ด้านประกอบด้วย ดังนี้

1. หลักคุณธรรมเรือนจำจังหวัดมหาสารคาม มุ่งเน้นให้บุคลากรปฏิบัติงานตามมาตรฐานทางคุณธรรม จริยธรรม และจรรยาบรรณของข้าราชการ และลูกจ้างกรมราชทัณฑ์ พร้อมทั้งข้อบังคับจรรยาบรรณของข้าราชการพลเรือน พ.ศ. 2537 ให้บุคลากรปฏิบัติหน้าที่ด้วยความซื่อสัตย์ สุจริต เสียสละ และอดทน รักษาชื่อเสียงเกียรติภูมิของตนเอง และองค์กรยึดหลักความยุติธรรม และความเสมอภาคต่อบุคคลทั้งภายนอกและภายในองค์กร ดำเนินชีวิตแบบพอเพียง และปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างที่ดี รวมทั้งพัฒนาสมรรถนะ เพื่อการขับเคลื่อนองค์กรสู่ความเป็นเลิศ

ทั้งยังมีการทำงานเป็นทีมทำให้เกิดประสิทธิภาพ และประสิทธิผลภายใต้การปฏิบัติที่ถูกต้องตามกฎระเบียบอย่างเคร่งครัด โปร่งใส และตรวจสอบได้

2. หลักความโปร่งใสเรือนจำจังหวัดมหาสารคาม ได้สนองนโยบายของรัฐบาลตามประกาศยุทธศาสตร์และแผนงานเชิงรุกของรัฐบาลในการต่อต้านการทุจริตคอร์รัปชัน เพื่อสร้างความโปร่งใสในการปฏิบัติราชการให้เป็นรูปธรรมตามมาตรฐานความโปร่งใสของเรือนจำ ซึ่งเป็นแนวทางในการปฏิบัติงาน และเป็นมาตรการในการป้องกัน และแก้ไขปัญหาการทุจริตในหน่วยงานสร้างความโปร่งใสการปฏิบัติหน้าที่ราชการ

3. หลักความรับผิดชอบเรือนจำจังหวัดมหาสารคาม บริหารงานโดยการรับฟังและนำข้อเสนอ ข้อร้องเรียนของบุคลากร ผู้ต้องขังและประชาชน ไปดำเนินการอย่างเต็มความสามารถ มีการบันทึกเรื่องร้องเรียน และรายงานผลการดำเนินการเกี่ยวกับเรื่องร้องเรียนนั้นให้ทราบรวมทั้งนำโครงการ กิจกรรมที่เสนอนำไปสู่การปฏิบัติอย่างเป็นรูปธรรม เช่น ปัญหาการขาดแคลนพื้นที่จอดรถของญาติที่มาเยี่ยมผู้ต้องขัง และผู้มาติดต่อเรือนจำ ซึ่งเรือนจำได้ดำเนินการปรับปรุงพื้นที่ว่างด้านหน้าเรือนจำ ให้สามารถใช้เป็นที่จอดรถได้ เป็นต้น

4. หลักความคุ้มค่าเรือนจำจังหวัดมหาสารคาม ได้ดำเนินการจัดซื้อ - จัดจ้างโดยมุ่งเน้นให้เกิดความประหยัดงบประมาณสูงสุด มีการติดตามตรวจสอบการใช้จ่ายงบประมาณ ตรวจสอบการใช้วัสดุ ครุภัณฑ์เป็นประจำทุกปี อีกทั้งยังดำเนินการตามมาตรการประหยัดพลังงานของกรมราชทัณฑ์ในการอนุรักษ์พลังงาน เช่น การปิดไฟ ปิดแอร์ และคอมพิวเตอร์ ที่ไม่จำเป็นในตอนกลางวัน หรือหลังเสร็จการใช้งานทุกครั้ง การคัดแยกขยะ การใช้กระดาษทั้งสองด้าน การใช้หลอดประหยัดไฟ LED ทดแทนหลอดแบบเดิมที่ช่วยให้ประหยัดค่าไฟฟ้าได้ และมีอายุการใช้งานที่นานขึ้น การนำเศษอาหาร จากการจัดเลี้ยงผู้ต้องขังไปเป็นอาหารเลี้ยงสุกร ช่วยลดภาระค่าอาหารสำเร็จรูปได้ เป็นต้น

นอกจากนี้ ยังพบว่า มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับปานกลาง 2 ด้าน ได้แก่ หลักนิติธรรม และหลักการมีส่วนร่วม ซึ่งต่ำกว่าสมมติฐานที่ตั้งไว้

สอดคล้องกับ สุวกิจ ศรีบิดดา (2546, น. 116 - 129) ได้ศึกษาการปฏิบัติงานตามหลักธรรมาภิบาลของสถาบันอุดมศึกษา เฉพาะกรณีสถาบันราชภัฏมหาสารคาม ผลการวิจัยพบว่า สถาบันราชภัฏมหาสารคาม มีค่าระดับการปฏิบัติงานตามหลักธรรมาภิบาลอยู่ในระดับปานกลาง และนพพล สุรศักดิ์รินทร์ (257, น. 112) ได้ศึกษาทัศนคติของประชาชนที่มีต่อการนำหลักธรรมาภิบาลมาปรับใช้ในองค์การบริหารส่วนตำบล และเปรียบเทียบทัศนคติของประชาชนที่มีต่อการนำหลักธรรมาภิบาล มาปรับใช้ในองค์การบริหารส่วนตำบลในจังหวัดเชียงใหม่ ผลการศึกษาพบว่า

ประชาชนส่วนใหญ่มีความเห็นว่าองค์การบริหารส่วนตำบลได้นำหลักธรรมาภิบาลมาปรับใช้ในการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบล อยู่ในระดับปานกลาง

ทั้งนี้ อาจเป็นเพราะว่า เรือนำจังหวัดมหาสารคาม เป็นหน่วยงานภายใต้กรมราชทัณฑ์ กระทรวงยุติธรรม การปรับปรุงกฎ ระเบียบ และข้อบังคับ ที่เป็นอุปสรรคต่อการปฏิบัติงานจะต้องดำเนินการในระดับนโยบายของกรม และกระทรวง รวมทั้งการตรวจสอบการใช้อำนาจการถ่วงดุลอำนาจ ความเป็นกลางของการบริหารงาน ยังมีข้อจำกัดที่ไม่สามารถดำเนินการได้อย่างเต็มประสิทธิภาพ และด้านหลักการมีส่วนร่วม ความถี่ในการให้ข้อมูลแก่บุคคลภายนอกยังขาดความสม่ำเสมอ มีช่องทางหรือสื่อในการให้ข้อมูลแก่บุคลากรภายในและบุคคลภายนอกยังไม่หลากหลาย รวมทั้งการเปลี่ยนแปลงสภาพการทำงานแบบมีแนวร่วม โดยการประสานความร่วมมือภาคส่วนต่าง ๆ ให้เข้ามามีส่วนร่วมในการปฏิบัติงานการแก้ไขพัฒนาพฤตินิสัยของผู้ต้องขังยังมีข้อจำกัดที่ไม่สามารถดำเนินการได้อย่างเต็มรูปแบบตามที่วางแผนไว้

5.2.2 สมมติฐานที่ 2 บุคลากรที่มีเพศ ประเภทบุคลากร และประเภทงาน แตกต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของเรือนำจังหวัดมหาสารคาม แตกต่างกัน

5.2.2.1 จำแนกตามเพศ ผลการวิจัยพบว่า บุคลากรเรือนำจังหวัดมหาสารคาม ที่มีเพศทั้ง 2 ประเภท คือ เพศชาย และเพศหญิง มีระดับความคิดเห็นต่อการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาล ของเรือนำจังหวัดมหาสารคาม แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งสอดคล้องกับสมมติฐานที่ตั้งไว้ ทั้งนี้ อาจเป็นเพราะว่า บุคลากรเรือนำจังหวัดมหาสารคาม ที่มีเพศแตกต่างกัน ย่อมจะมีความเชื่อ ค่านิยมและเจตคติของบุคคลต่อเรื่องต่าง ๆ ตลอดจนมีประสบการณ์การรับรู้ ที่แตกต่างกัน ซึ่งเป็นผลให้บุคลากรมีความคิดเห็นต่อการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของเรือนำจังหวัดมหาสารคาม แตกต่างกันผลการวิจัยครั้งนี้ สอดคล้องกับงานวิจัยของ มลฤดีงามสมโต (2547, น. 121) ได้วิจัยเรื่องแนวคิดธรรมาภิบาลในรัฐวิสาหกิจไทย ศึกษาการเปรียบเทียบความคิดเห็นของพนักงานรถไฟฟ้านขนส่งมวลชนแห่งประเทศไทย ผลการศึกษาพบว่า ปัจจัยด้านเพศ อายุ ระดับการศึกษา รายได้ต่อเดือนของครอบครัว ที่แตกต่างกัน มีระดับความคิดเห็นตามแนวคิดธรรมาภิบาลในรัฐวิสาหกิจไทย แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .05

5.2.2.2 จำแนกตามประเภทบุคลากร ผลการวิจัยพบว่า บุคลากรเรือนำจังหวัดมหาสารคาม ที่มีประเภทบุคลากรทั้ง 2 ประเภท คือ ข้าราชการ และพนักงานราชการ และลูกจ้าง มีระดับความคิดเห็นต่อการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของเรือนำจังหวัดมหาสารคาม แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งสอดคล้องกับสมมติฐานที่ตั้งไว้ ทั้งนี้ อาจเป็นเพราะว่าประเภทของบุคลากรที่แตกต่างกัน คือ ข้าราชการ พนักงาน และลูกจ้าง ย่อมจะมีผลต่อความเชื่อ ถึงความสำเร็จตามความคิดของบุคคลนั้น รวมถึงมีค่านิยม และเจตคติ ประสบการณ์การ

ทำงาน ความสนใจ ความสามารถในการปฏิบัติงาน ทักษะความชำนาญ ความต้องการผลก่กันชีวิตของตนเองให้เป็นไปในทางที่ดีที่สุดตามที่เขาคาดหมายไว้ และเกิดความมั่นคงในหน้าที่การงานที่แตกต่างกัน ซึ่งเป็นผลให้บุคลากรมีความคิดเห็นต่อการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของเรือนจำจังหวัดมหาสารคาม แตกต่างกันผลการวิจัยครั้งนี้ สอดคล้องกับงานวิจัยของ กัญช์ อินทนู (2550, น. 109) ได้สรุปปัจจัยพื้นฐานที่มีอิทธิพลต่อความคิดเห็นของบุคคล ได้แก่ ปัจจัยด้านอายุ ระดับการศึกษา ประเภทบุคลากร ที่แตกต่างกัน มีระดับความคิดเห็นต่อการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบล กรณีศึกษาองค์การบริหารส่วนตำบลในเขตอำเภอทุ่งสง จังหวัดนครศรีธรรมราช แตกต่างกัน

5.2.2.3 จำแนกตามประเภทงาน ผลการวิจัยพบว่า บุคลากรเรือนจำจังหวัดมหาสารคาม ที่มีประเภทงานทั้ง 5 ประเภท คือ ฝ่ายบริหารทั่วไป ฝ่ายทัณฑปฏิบัติ ฝ่ายการศึกษาและพัฒนาจิตใจ ฝ่ายฝึกอบรม ฝ่ายควบคุม และรักษาการณ์ และฝ่ายสงเคราะห์ผู้ต้องขัง มีระดับความคิดเห็นต่อการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของเรือนจำจังหวัดมหาสารคามไม่แตกต่างกัน ซึ่งไม่สอดคล้องกับสมมติฐานที่ตั้งไว้ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า บุคลากรที่มีประเภทงานที่แตกต่างกันนั้น มีความหลากหลายของงาน วิธีการปฏิบัติงาน และคุณสมบัติในการทำงาน สภาพแวดล้อมในการทำงาน และเงื่อนไขในการทำงาน ไม่แตกต่างกัน ซึ่งเป็นผลให้บุคลากรมีความคิดเห็นต่อการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของเรือนจำจังหวัดมหาสารคาม ไม่แตกต่างกันผลการวิจัยครั้งนี้ สอดคล้องกับงานวิจัยของ ทศสุณีย์ โดมิมิ (2550, น. 89) ที่ได้ศึกษาเปรียบเทียบทัศนคติของสมาชิกขององค์การบริหารส่วนตำบลที่มีต่อการบริหารงาน โดยใช้หลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบลจังหวัดอุดรดิตถ์ ในแต่ละด้านจำแนกตามเพศ อายุ ระดับการศึกษา ประเภทงาน อาชีพ และรายได้ พบว่าสมาชิกขององค์การบริหารส่วนตำบลที่มีประเภทงานที่แตกต่างกัน มีทัศนคติต่อการบริหารงาน โดยใช้หลักธรรมาภิบาลในองค์การบริหารส่วนตำบลจังหวัดอุดรดิตถ์ ไม่แตกต่างกัน และผลการวิจัยของ รหัส แสงส่อง (2547, น. 96) พบว่า กรรมการบริหารและสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลในจังหวัดจันทบุรี ที่มีเพศ อายุ สถานภาพ ระดับการศึกษา รายได้ และประเภทงานแตกต่างกันมีกระบวนการบริหารงานพัฒนาท้องถิ่นตามหลักธรรมาภิบาลไม่แตกต่างกัน

5.3 ข้อเสนอแนะ

5.3.1 ข้อเสนอแนะในการนำไปใช้

จากผลการวิจัยพบว่า การบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของเรือนจำจังหวัดมหาสารคาม เพื่อนำไปประยุกต์ใช้ในการดำเนินงานของเรือนจำจังหวัดมหาสารคามต่อไป ควรดำเนินการ ดังนี้

5.3.1.1 หลักนิติธรรม เรือนจำจังหวัดมหาสารคาม ควรมีการแบ่งแยกหน้าที่ให้มีความชัดเจนสอดคล้องกับความรู้ความสามารถและความสนใจของบุคลากร มีการสลับเปลี่ยนหมุนเวียนงาน (Job Rotation) เพื่อเป็นการเตรียมความพร้อมให้กับบุคลากรในการเลื่อนสู่ตำแหน่งที่สูงขึ้น ซึ่งจะช่วยให้บุคลากรได้ทำความรู้จักตนเองว่าเรามีความชอบในงานด้านใด จากการที่ได้ทดลองปฏิบัติงานที่มีความแตกต่างในพื้นที่ฐานความรู้ ทักษะ และคุณสมบัติ ของการปฏิบัติงาน ตลอดจนช่วยลดความเบื่อหน่าย และการลาออกจากงานสำหรับบุคลากรที่ปฏิบัติหน้าที่เดิมมาเป็นระยะเวลาหนึ่ง ด้วยมีระบบการตรวจสอบการใช้อำนาจหน้าที่การติดตามการบริหารงานจากผู้บังคับบัญชาอย่างสม่ำเสมอและต่อเนื่อง เพื่อเกิดความโปร่งใสและถ่วงดุลอำนาจ และมีการใช้กฎ ระเบียบ ข้อบังคับ ถูกต้องตามกฎหมาย และมีการอบรมให้มีความรู้ด้านกฎหมาย กฎ ระเบียบ ข้อบังคับที่เปลี่ยนแปลงใหม่แก่บุคลากรอย่างสม่ำเสมอซึ่งสามารถดำเนิน โครงการการตามแผนปฏิบัติราชการกรมราชทัณฑ์ พ.ศ. 2559 - 2562 ดังนี้

1) โครงการสำรวจและปรับปรุงกฎหมาย ระเบียบข้อบังคับ แนวทางมาตรฐานการปฏิบัติงาน ที่เป็นอุปสรรคต่อการบริหารจัดการที่ดีให้สอดคล้องกับความเปลี่ยนแปลงของสังคม เศรษฐกิจ การเมือง เทคโนโลยีวัฒนธรรม และนโยบายการยุติธรรมของประเทศ

2) โครงการปรับปรุงระบบการสอบสวนทางวินัยและระบบการร้องทุกข์ที่มีความรวดเร็ว และเป็นธรรม

3) โครงการปรับปรุงโครงสร้างและกรอบอัตรากำลัง

4) โครงการกระจายโอกาสการพัฒนาบุคลากรให้ทั่วถึงทั้งส่วนกลาง และส่วนภูมิภาค

5) โครงการฝึกอบรมและพัฒนาบุคลากรในการปฏิบัติงานราชทัณฑ์ (การปฏิบัติต่อผู้ต้องขังในมิติต่าง ๆ / เทคโนโลยีสารสนเทศ / การจัดหาแผนกลยุทธ์ / งบประมาณแบบมุ่งเน้นผลงาน)

5.3.1.2 หลักคุณธรรม เรือนจำจังหวัดมหาสารคาม ควรปลูกฝังจิตสำนึกของบุคลากร ให้ยึดหลักคุณธรรมในการบริหารและการปฏิบัติงานให้เป็นไปตามระเบียบและระบบราชการสร้างค่านิยม และวัฒนธรรมองค์กรให้บุคลากรยึดถือหน้าที่ความรับผิดชอบ และรักษาผล

ประโยชน์ส่วนร่วม มากกว่าผลประโยชน์ส่วนตนให้ความรู้ ปลุกฝังคุณธรรม และปรับความคิด บุคลากรให้ดำรงชีวิตอยู่โดยใช้คุณธรรม และตามหลักเศรษฐกิจพอเพียง มีการลงโทษอย่างจริงจัง โดยดำเนินการทางวินัย และทางอาญากับเจ้าหน้าที่ที่ทุจริตและประพฤติมิชอบใช้หลักคุณธรรม ควบคู่กับหลักการปฏิบัติหน้าที่ เพื่อให้เกิดประสิทธิภาพของงานมากขึ้น ซึ่งสามารถดำเนิน โครงการ การตามแผนปฏิบัติการราชการกรมราชทัณฑ์ พ.ศ. 2559 - 2562 ดังนี้

- 1) โครงการจัดทำตัวชี้วัดมาตรฐานทางจริยธรรม เพื่อประเมินผลการ ปฏิบัติราชการ
- 2) โครงการปลูกและปลูกจิตสำนึกต่อต้านการทุจริตเน้นการปรับเปลี่ยน ฐานคิดของของคนราชทัณฑ์
- 3) โครงการขับเคลื่อนยุทธศาสตร์การส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมและ ธรรมภิบาล
- 4) โครงการเสริมสร้างวัฒนธรรมการทำงานด้วยจริยธรรมและ จิตสำนึกในการให้บริการประชาชน

5.3.1.3 หลักความโปร่งใส เรือนจำจังหวัดมหาสารคาม ควรมีระบบกลไกการทำงานที่ตรวจสอบได้ทุกขั้นตอนของการบริหารงาน มีความโปร่งใสและถูกต้องตามกฎหมาย ระเบียบ ได้รับการประเมินความโปร่งใสจากหน่วยงานต่าง ๆ เข้าร่วมเป็นองค์กรเครือข่ายแห่งความโปร่งใส มีการพิจารณาความดี ความชอบ และค่าตอบแทนให้เป็นไปตามหลักความรู้ความสามารถและความเสียสละ การอุทิศเวลาให้หน่วยงานราชการมากกว่าระบบพวกพ้องมีการเปิดเผยข้อมูลให้บุคลากร และบุคคลภายนอก ได้รับทราบถึงการดำเนินงานของเรือนจำในทุกด้าน ซึ่งสามารถดำเนิน โครงการการตามแผนปฏิบัติการ ราชการกรมราชทัณฑ์ พ.ศ. 2559 - 2562 ดังนี้

- 1) โครงการจัดทำแผนปฏิบัติการป้องกันการทุจริตประพฤติมิชอบใน ภาครัฐ
- 2) โครงการพัฒนาระบบและเครื่องมือในการป้องกันและปราบปราม การทุจริต (การวิจัย / แจ่งเบาะแส / รับเรื่องร้องเรียน)
- 3) โครงการพัฒนาความร่วมมือกับองค์กรต่อต้านการทุจริตทั้งภาครัฐ และเอกชน
- 4) โครงการเรือนจำธรรมภิบาลปลอดการทุจริต
- 5) โครงการ “คนราชทัณฑ์หัวใจสีขาว”
- 6) โครงการสร้างเครือข่ายข้อมูลข่าวสารต่อต้านการทุจริต

5.3.1.4 เรือนจำจังหวัดมหาสารคาม ควรการพัฒนาช่องทางและสื่อในการประชาสัมพันธ์ ข้อมูลสารสนเทศ ของเรือนจำ และพัฒนาฐานข้อมูลสารสนเทศสำหรับการให้บริการแก่บุคคลภายในและภายนอกเรือนจำ รวมทั้งการปรับเปลี่ยนทัศนคติและให้คำแนะนำ แก่บุคลากรทราบถึงเหตุผลการเปลี่ยนแปลงการบริหารงานแนวใหม่ เพื่อให้เกิดความร่วมมือในการบริหารงาน และการตรวจสอบได้ทุกขั้นตอนแก้ไข กฎ ระเบียบ ข้อบังคับ ให้สอดคล้องกับหลักการมีส่วนร่วมของบุคลากรมากที่สุด เพื่อให้มีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็น และนำมาปรับปรุงการบริหารงาน เพื่อให้เกิดประสิทธิผลสูงสุดแก่หน่วยงาน ซึ่งสามารถดำเนิน โครงการการตามแผนปฏิบัติการกรมราชทัณฑ์ พ.ศ. 2559 - 2562 ดังนี้

- 1) โครงการประชาสัมพันธ์ข้อมูลข่าวสาร และเสริมสร้างภาพลักษณ์ราชทัณฑ์ใสสะอาดผ่านสื่อในรูปแบบต่าง ๆ
- 2) โครงการส่งเสริมให้ประชาชนชุมชนมีส่วนร่วมในการช่วยเหลือฟื้นฟูจิตใจ และพัฒนาผู้ต้องขังในด้านคุณธรรมจริยธรรมส่งเสริมการประกอบอาชีพ และการให้การสงเคราะห์
- 3) โครงการส่งเสริมให้ประชาชน และชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา และฝึกวิชาชีพ
- 4) โครงการส่งเสริมให้ประชาชนและชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการผลิตสินค้าและบริการ
- 5) โครงการบูรณาการเครือข่ายภาคสังคมให้เข้ามามีส่วนร่วมในการปฏิบัติต่อผู้ต้องขัง (CSR)

5.3.1.5 หลักความรับผิดชอบ เรือนจำจังหวัดมหาสารคาม ควรจัดให้มีช่องทางการรับข้อเสนอแนะ และความคิดเห็นข้อร้องเรียน ไว้ให้กับบุคลากรได้แสดงความคิดเห็นต่อการบริหารงานของเรือนจำ มีการตรวจสอบพฤติกรรม การทำงานของผู้ได้บังคับบัญชา ตักเตือน ลงโทษ เมื่อมีการกระทำผิด และต้องปฏิบัติต่อบุคลากรด้วยความใส่ใจต่อปัญหาของบุคลากร และผู้ต้องขังให้ความสำคัญที่จะแก้ไขปัญหาความเดือดร้อนให้บรรลุผล โดยไม่เลือกปฏิบัติซึ่งสามารถดำเนินโครงการการตามแผนปฏิบัติการกรมราชทัณฑ์ พ.ศ. 2559 - 2562 ดังนี้

- 1) โครงการจัดทำแผนบริหารความเสี่ยง
- 2) โครงการจัดทำคำรับรอง และประเมินผลการปฏิบัติการ
- 3) โครงการจัดทำมาตรฐานตัวชี้วัดการประเมินผลการปฏิบัติการ
- 4) โครงการพัฒนาระบบการติดตามประเมินผลเชิงยุทธศาสตร์

5) โครงการรณรงค์ เพื่อสร้างระบบการทำงานใหม่ที่ยืดความสามารถ และผลงานเป็นเกณฑ์

6) โครงการสร้างความเข้าใจต่อการพัฒนาระบบบริหารต่อผู้มีส่วนได้ ส่วนเสีย

5.3.1.6 หลักความคุ้มค่า เรือนจำจังหวัดมหาสารคาม ควรมีการวางแผนและ ปฏิบัติให้เป็นไปตามแผนที่กำหนดไว้ทำให้งานมีประสิทธิภาพ และเกิดความคุ้มค่า ควรมีการคัด แยกขยะ และปลูกจิตสำนึกให้บุคลากรใช้ทรัพยากรให้เกิดประโยชน์สูงสุด โดยยึดหลักเศรษฐกิจ พอเพียงในการบริหารงานมีการตรวจสอบประเมินผลอย่างต่อเนื่อง เพื่อให้เกิดความคุ้มค่าต้องงบประมาณ และนำเทคโนโลยีเข้ามาช่วยเพิ่มประสิทธิภาพลดขั้นตอน ด้านเอกสารในการบริหารงาน ซึ่งสามารถ ดำเนินโครงการตามแผนปฏิบัติราชการกรมราชทัณฑ์ พ.ศ. 2559 - 2562 ดังนี้

1) โครงการสร้างความตระหนักในการใช้ประโยชน์ จากข้อเสนอแนะ ที่ได้รับรายงานจากระบบตรวจสอบภายใน และระบบการบริหารความเสี่ยง

2) โครงการส่งเสริม และพัฒนานวัตกรรมด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ และการสื่อสาร เพื่อเสริมสร้างประสิทธิภาพงานราชทัณฑ์

3) โครงการพัฒนาระบบบริหารให้มีประสิทธิภาพด้านการจัดการเชิงกลยุทธ์

4) โครงการจัดวางระบบการวางแผนติดตามและตรวจสอบการบริหารงาน

5) โครงการจัดทำแผนปฏิบัติราชการของหน่วยงานในสังกัดกรมราชทัณฑ์

6) โครงการพัฒนาการตรวจสอบการปฏิบัติราชการของหน่วยงานใน สังกัดกรมราชทัณฑ์

5.3.2 ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

จากผลการวิจัยในครั้งนี้ ผู้วิจัยได้แนวคิด และแนวทางสำหรับการบริหารงานตาม หลักธรรมาภิบาลของเรือนจำจังหวัดมหาสารคาม เพื่อประโยชน์ในการศึกษาครั้งต่อไป ดังนี้

5.3.2.1 ควรมีการศึกษาวิจัยการบริหารงานของส่วนราชการที่มีภารกิจคล้ายคลึง กับเรือนจำ ตามหลักธรรมาภิบาล โดยนำองค์ประกอบของตัวแปรที่ได้จากการวิจัยในครั้งนี้ไปใช้ ในการศึกษาวิจัย ดังนี้

1) สถานพินิจ และคุ้มครองเด็ก และเยาวชน

2) เรือนจำทหาร

3) สถานกักขัง

4) สถานที่ เพื่อการควบคุมตัว และสถานที่ เพื่อรอการตรวจพิสูจน์

5.3.2.2 ควรมีการศึกษาวิจัย การประเมินผลของสิทธิภาพและประสิทธิผลของ
การบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของเรือนจำจังหวัดมหาสารคาม